

Partipolitiske offiserer i Norge - et problem?

06.MAY.2021 . 3 MIN READ

Saken med oppropet fra et koppel av franske militære bør gjøre at en del militære og sivile øyenbryn hever seg også her på berget. At en del av medlemmene i den militære profesjon har en fot i ytterliggående miljøer er også en het potet på andre siden av dammen for tiden. En interessant dimensjon ved den amerikanske situasjonen, er at der har de en policy som forhindrer militære profesjonsmedlemmer fra i det hele tatt å fremstå politiske, utenom i stemmelokalet. Da Martin Dempsey var forsvarssjef i USA for noen år siden, poengterte han dette og satte det i sammenheng med tillit. I likhet med den norske forsvarssjefen Erik Kristoffersen, peker Dempsey på at tillit – herunder ekstern tillit – er en avgjørende faktor for den militære organisasjon:

“External trust is the bond with which we connect with those we serve, our leaders in government and the American people. It must be continually earned. Special trust and confidence is placed in military

leaders. This trust is based upon the fact that the members of our profession remain apolitical and would never betray the principles and intent of the Constitution, even at the risk of their own lives. [min understreking]

- "America's Military - A Profession of Arms" - Joint Chiefs of Staff

En del akademiske stemmer og stemmer fra sivile myndighetspersoner peker nå mot at denne apolitiske linjen er et blindspor, fordi det ikke går an å være apolitisk; det er snarere enn svakhet å i det hele tatt forsøke på det. Det er jo ingen tvil om at både det franske og amerikanske militæret har organisatoriske politiske standpunkter, i det de uten tvil tar offisielt avstand fra rasisme osv. Dermed er det maktpåliggende for militære ledere å opptre politisk (merk: i ordets grunnleggende betydning, ref. Aristoteles' *zoon politikon*), slik at de kan engasjere sine soldater i politisk debatt som bidrar til å holde den militære organisasjonen innenfor de politiske rammene den må ha.

Men det er fortsatt et steg fra å ikke være apolitisk til å ha en åpen partipolitisk orientering. USA har for alle praktiske formål et topartisystem. En utfordring med dette er jo at muligheten for polarisering er sterkere enn i flerpartisystemer. De fleste av oss har levd i en periode hvor spenningen i det amerikanske systemet har blitt opplevd som normal, men nå kjenner vi jo alle på at spenningen mellom de to partipolitiske polene i USA bekymrer oss. Når situasjonen først har blitt problematisk, koster tiltak mer svette og tårer, enn om man hadde stilt seg annerledes før det dro seg til.

I Norge er det slik at det ikke finnes noen policy som forhindrer medlemmer av den militære profesjon fra å engasjere seg i partipolitikk. Det er likevel en klar forventning (for så vidt regulert av uniformsreglementet) og praksis om at soldater ikke stiller i uniform når de opptrer som partipolitikere ifm arrangementer, intervjuer osv. Spørsmålet er ikke om dette er et problem for oss i dag, for det tror jeg slett ikke det er. Spørsmålet er om det kan bli et problem i fremtiden – en fremtid som kanskje ikke er så harmonisk som Norge i dag tross alt er. Vi som jobber hver dag med å ruste landet til å tåle ufred, er forpliktet til å tenke på denne måten.

Det interessante med det som har skjedd i Frankrike nå, er at det viser oss en bekymringsfull utvikling i et land som er litt mindre ulikt oss enn USA med tanke på

størrelse og partipolitisk univers. Det virker i dag ganske usannsynlig at norske partipolitiske spenninger med forgreninger inn i Forsvaret, skal være med å true vår konstitusjon. Men spoler du frem noen tiår, er det umulig å utelukke det. Det som er helt sikkert, er at en fremmed makt som kunne tenkes å gjøre et eller annet fremstøt mot Norge i fremtiden, vil legge press på eksisterende partipolitiske spenninger internt i Forsvaret, som én av flere strategier for å svekke Norges samlede motstandsevne og -vilje.

Vi må unngå å stille oss i en situasjon hvor vi gjør jobben lettere for mulige fiendtlige makter som kan utfordre oss i fremtiden. Det betyr at vi må stille oss spørsmålet om det kan være fornuftig å trekke opp tydeligere grenser for yrkesmilitæres anledning til å engasjere seg i partipolitikk. Samtidig er Norge både et lite og demokratisk land. Derfor er det mye mer naturlig – ja, kanskje både uunngåelig og en stor styrke – at yrkesmilitære i likhet med andre yrkesgrupper er partipolitisk engasjert. Kanskje holder det at vi debatterer dette? I Norge vet vi jo at debatt, åpenhet, tillit og nasjonalt samhold henger tett sammen.

Foto: En soldat på fjellet Høggumpen i Sørreisa bærer med seg med det norske flagget
(Ingeborg Gloppen Johnsen / Forsvaret)

Ledelse

ER DU ENIG/UENIG MED ARTIKKELEN ELLER HAR EN KOMMENTAR? TA KONTAKT MED REDAKSJONEN OG SEND INN DITT SYNSPUNKT. BRUK GJERNE *STYLE GUIDEN* VÅR.

Johannes Kibsgaard

Hovedlærer i lederutvikling ved Forsvarets høyskole / Krigsskolen

RECENT POSTS

- Forsvarets oppgaver er endret i det skjulte - Mye å ta tak i for den nye Forsvarskommisjonen**
04.MAY.2021
- Lydighet gir trygghet**
02.MAY.2021
- Military Strategy in the Twenty-First Century - The Challenge for NATO, av Janne Haaland Matlary og Rob Johnson (red.)**
30.APR.2021
- For want of a nail - refleksjoner etter fagdag logistikk**
28.APR.2021
- Forsvarsplanlegging vs operasjonsplanlegging**
25.APR.2021

TAGS

A2AD   Anmeldelse   cyber   Cyfor   Debatt   Dogwatch

Doktrine   Etterretningstjenesten   FN   Forposten

Forsvarets spesialstyrker   FSAN   HV   Hæren   Jet Set

Kina   Kognisjon   Konsept   Ledelse   LOAC   Logistikk

Luftforsvaret   Luftled   Mangfold   MDO   Mentorert

Min vei   NMT   OMT   PME   Russland   Satire   SFA

Sikkerhetspolitikk   Sjøforsvaret   Sommerlekser   Strategi

Taktikk   Teknologi

INSTAGRAM

You Might Be Interested In

DEBATT

Scenariostudienes begrensninger, militærteknologiens muligheter og Forsvarets fremtidige innretning

13.NOV.2020 / ØYSTEIN STEIRO SR.

HV

En ordning for å reservere seg mot lav ståt tid

17.OCT.2020 / JON WICKLUND

HÆREN

Erfaringslæring i det norske Forsvaret: En avgjørende ferdighet, enkelt å forbedre

04.OCT.2020 / MARCEL WASSENAAR

Tags

A2AD

Anmeldelse

Cyber

Cyfor

Debatt

Dogwatch

Doktrine

Etterretningstjenesten

FN

Forposten

Forsvarets Spesialstyrker

FSAN

HV

Hæren

Jet Set

Kina

Kognisjon

Konsept

Ledelse

LOAC

Logistikk

Luftforsvaret

Luftled

Mangfold

MDO

Mentorert

Min Vei

NMT

OMT

PME

Russland

Satire

SFA

Sikkerhetspolitikk

Sjøforsvaret

Sommerlekser

Strategi

Taktikk

Teknologi

Navigation

Om Stratagem

Mentorering

PME

Debatt

Min Vei

Bidragstere

Tags

© 2021 Stratagem - Published with Ghost - Kontakt Redaksjonen

